

Beleid voor kwijtschelding tegenmoetkoming NOW

November 2023

Inhoud

Toepassingsbereik van het kwijtscheldingsbeleid	3
Voorstel voor aanpassing van het kwijtscheldingsbeleid	3
Toch kwijtschelden van de NOW-schuld ondanks niet voldaan aan alle voorwaarden	6
Staatssteunrecht niet van toepassing op ex-ondernemers	7
Beslissing op het kwijtscheldingsverzoek is een besluit	7
Besluit met disclaimer	7

Het afgelopen jaar is gebleken dat het kwijtscheldings-beleid van UWV zowel intern als extern de nodige vragen oproept. Het meest in het oog springende voorbeeld daarvan zijn de discussies over wat UWV nu precies verstaat onder binnen en buiten WHOA. Tevens heeft UWV zijn kwijtscheldingsbeleid op verschillende punten moeten nuanceren vanwege rechtelijke uitspraken en voortschrijdend inzicht. Verder is het noodzakelijk dat het beleid in overeenstemming is met de regels uit het staatssteunrecht. Tot slot wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om het beleid duidelijker en eenvoudiger te maken.

Toepassingsbereik van het kwijtscheldingsbeleid

Om te beginnen constateert UWV dat kwijtschelden van NOW-schulden breder is dan enkel het geval waarin een NOW-schuld wordt kwijtgescholden op grond van het thans geldende kwijtscheldingsbeleid voor de WHOA en [artikel 4:94a Awb](#). De afhandeling van faillissementen, de turboliquidatie, de surseance van betaling, de MSNP en WSNP zijn ook instrumenten waar het kwijtschelden van schulden aan de orde kan zijn, maar werden in het oude beleid niet specifiek benoemd. Het handelen van UWV dient bij deze processen ook binnen de kaders van kwijtscheldingsbeleid zoals in deze memo beschreven te blijven zolang er sprake is van een rechtspersoon of natuurlijk persoon met onderneming¹. Dat geldt eveneens voor het vaststellen van de NOW-

subsidie indien UWV gebruikt maakt van haar toekomstende discretionaire ruimte om af te zien van een terugvordering.

In lijn met het staatssteunrecht

Aangenomen wordt dat het ontvangen van een NOW-subsidie geen staatssteun oplevert. Dat heeft te maken met het staatssteunrechtelijke criterium van 'selectiviteit'. De NOW-subsidie is generiek van aard, iedere ondernemer komt er voor in aanmerking, zodat de subsidie volgens de wetgever geen selectief voordeel biedt. Daarmee is de NOW-subsidie zelf geen staatssteun.

Wat verder van belang is, is dat het staatssteunrecht niet alleen kijkt naar hoe een regeling is bedoeld, maar ook (of juist) kijkt naar hoe deze regeling in de praktijk uitpakt. In het geval van het kwijtschelden van een NOW-schuld zal dit al snel een selectieve uitwerking hebben. Om toch binnen de kaders van het staatssteunrecht te blijven zal UWV bij het kwijtschelden van een NOW-schuld moeten borgen dat het marktconform handelt. Zie daarvoor ook het onverminderd geldende gedeelte over staatssteun in het beleid van 15 september 2022. Een aantal van de hierna te bespreken voorwaarden zijn (deels) ingegeven om een toets van marktconformiteit mogelijk te maken.

Mogelijkheden tot kwijtschelden van een NOW-schuld

Het uitgangspunt was, is en blijft dat UWV zich terughoudend opstelt als het gaat om het kwijtschelden van NOW-schulden. UWV kent in het huidige kwijtscheldingsbeleid twee situaties waarin kwijtschelding mogelijk is²:

1. UWV kan onder bepaalde voorwaarden instemmen met een WHOA-akkoord dat onder de streep genomen betekent dat het (een deel van) de NOW-schuld kwijtscheldt; of
2. In zeer uitzonderlijke situaties kan UWV op grond van [artikel 4:94a Awb](#) op basis van een toets aan het evenredigheidsbeginsel de NOW-schuld (deels) kwijtschelden.

Deze twee opties zijn in het huidige kwijtscheldingsbeleid uitgewerkt waarin zij worden onderscheiden als de situatie binnen en buiten WHOA. Beide opties kennen een eigen toetsingskader.

Voorstel voor aanpassing van het kwijtscheldingsbeleid

UWV hanteert als uitgangspunt dat ten onrechte ontvangen NOW-subsidie dient te worden terugbetaald. Het is echter mogelijk dat een onderneming UWV verzoekt om de bij haar openstaande NOW-schulden (deels) kwijt te schelden zodat de onderneming met een gezonde financiële basis kan worden

¹Het kan zijn dat het gekozen saneringsinstrument zijn eigen (wettelijke) eisen met zich meebrengt. Het hier beschreven beleid geldt in dat geval aanvullend op die (wettelijke) eisen. Denk hier bijvoorbeeld aan de natuurlijk persoon met onderneming die gebruik maakt van een MSNP-traject. Daarbij gelden niet alleen de hier beschreven voorwaarden gericht op de onderneming, maar brengt de

MSP ook voorwaarden met zich mee gericht op de ondernemer zelf.

²De beleidstukken over de eerdere versie van het kwijtscheldingsbeleid zijn aan het einde van dit document als bijlage toegevoegd.

voortgezet of om de onderneming op een nette manier te beëindigen.

UWV kan aan een kwijtscheldingsverzoek meewerken als het verzoek voldoet aan alle hierna genoemde eisen.

1. De onderneming verkeert in een toestand waarin het redelijkerwijs aannemelijk is dat zij niet zal kunnen voortgaan met het betalen van haar schulden.

Het toegangscriterium tot de procedure voor een onderhands akkoord van [artikel 370, eerste lid, Fw](#) en daarmee de toegangseis tot de WHOA. De onderneming dient zich dus in een positie te bevinden waarin insolventie binnen afzienbare tijd dreigt³. Wat er onder afzienbare tijd moet worden verstaan volgt niet uit de wet. De rechtspraak zal hier invulling aan moeten geven. De vereiste toestand wordt ex nunc getoetst wat zoveel betekent als dat je de situatie moet beoordelen naar het moment waarop de toets plaatsvindt (dus alle wijzigingen tussen moment van het verzoek en de beoordeling daarvan neem je mee).⁴

Ratio: wanneer herstructurering van de schulden niet noodzakelijk is om insolventie af te wenden is een betalingsregeling al dan niet gecombineerd met een tijdelijk uitstel van betaling de aangewezen weg en is het vooralsnog niet noodzakelijk om (een deel van) de NOW-

schuld kwijt te schelden.

Het kan voorkomen dat een onderneming het faillissement niet meer kan afwenden, maar haar schuldeisers toch een akkoord wil aanbieden omdat zij denkt dat er op die manier meer waarde beschikbaar blijft voor de schuldeisers.

Na afwikkeling wil de onderneming dan kiezen voor turboliquidatie. Indien UWV oordeelt dat het met een dergelijk akkoord inderdaad beter af is dan in faillissement, dan kan UWV daar aan meewerken. Het voorstel zal ook in dat geval moeten voldoen aan de voorwaarden die in deze memo worden genoemd.

UWV wordt geconfronteerd met spontane deelbetalingen van NOW-schulden, met de verwachting van de onderneming dat het restant wordt kwijtgescholden. UWV accepteert de deelbetaling, maar gaat niet akkoord met de kwijtschelding als er niet is voldaan aan de voorwaarden die in deze memo worden genoemd.

2. De omvang van de NOW-schuld is duidelijk en voor zover dat nog niet zo is, dient het verzoek duidelijk te maken hoe hier mee wordt omgegaan.

Het verzoek dat direct of indirect kwijtschelding van een NOW-schuld verlangt dient te allen tijde te zien op alle NOW-tranches waarvoor de onderneming een voorschot heeft ontvangen.

UWV beroept zich zo nodig op het recht om te verrekenen tussen tranches ([artikel 4:57, derde lid, Awb](#)).

Voor zover een NOW-tranche ten tijde van het verzoek nog niet is vastgesteld zal er een schatting dienen plaats te vinden van het verwachte vorderingsbedrag⁵. Het verzoek dient inzicht te geven in hoe deze schatting tot stand is gekomen en door wie de schatting is gemaakt (bijvoorbeeld een accountant). Wanneer de onderneming wel al een aanvraag voor de vaststelling heeft ingediend, maar UWV daarop nog niet heeft beschikt kan UWV de schatting toetsen aan de hand van de door de onderneming verstrekte gegevens bij de vaststellingsaanvraag. Indien de onderneming de aanvraag voor de vaststelling nog niet heeft ingediend dan kan UWV de schatting slechts toetsen op evidente onjuistheden. Verder dient het akkoord inzicht te verschaffen in wanneer de onderneming de vaststelling zal aanvragen voor de openstaande tranches en hoe de onderneming na de vaststelling van de definitieve vordering het deel dat niet wordt kwijtgescholden zal aflossen. De situatie waarin nog niet alle verleende tranches zijn vastgesteld zal naar verwachting steeds minder vaak voorkomen nu de aanvraagtijdvakken voor alle NOW-tranches inmiddels gesloten zijn. Wanneer één of meer NOW-tranches op nihil zijn vastgesteld en de onderneming daartegen bezwaar heeft gemaakt, moet voor de schatting van de NOW-schuld worden uitgegaan van het totaal aan verleende bedragen van de desbetreffende tranches

³Het niet voldoen aan het toegangscriterium is een afwijzingsgrond voor homologatie ([artikel 384, tweede lid, aanhef en onder a, Fw](#)).

⁴[ECLI:NL:RBAMS:2021:6522](#).

⁵Het betreft hier een aanpassing op het eerdere beleid waarin UWV stelde dat de schuld voor niet vastgesteld tranches gelijk is aan het verkregen bedrag aan voorschot. De aanpassing volgt op de uitspraak [ECLI:NL:RBAMS:2023:569](#) in een aspectenprocedure.

zolang als er in bezwaar of beroep niet anders wordt beslist.

Ratio: zonder specifieke afspraken over de hoogte van de vordering bestaat er na het akkoord over de kwijtschelding nog steeds onduidelijkheid op punten die op een later moment het succes van het akkoord kunnen doen laten wankelen of zelfs geheel te niet kunnen doen. UWV staat niet toe dat de onderneming enkel de NOW-tranches met een schuld in het akkoord opneemt en NOW-tranches met een verwachte nabetaling buiten het akkoord laat om zo de afschrijving op de schuld te maximaliseren. Wanneer het kwijtscheldingsverzoek gericht is op liquidatie, dan spreekt het voor zich dat het verzoek betrekking moet hebben op alle verleende tranches omdat met het einde van de onderneming er ook een einde komt aan de subsidierelatie.

3. Het verzoek moet voorzien zijn van documentatie die duidelijk inzicht verschaft in het financieel-economisch beeld van de onderneming.

De documenten moeten inzicht verschaffen in de liquidatiewaarde en reorganisatiewaarde van de onderneming, de huidige stand van zaken én in het toekomstperspectief van de onderneming. De documenten worden getoetst door UVB. UWV volgt het advies van UVB. UWV realiseert zich dat hier kosten mee gemoeid zijn voor de betreffende onderneming

en dat de onderneming om die reden mogelijk bezwaren heeft tegen deze voorwaarde. Voor UWV is dit echter een noodzakelijke voorwaarde om een juist besluit te kunnen nemen op het kwijtscheldingsverzoek. Aangezien de voorwaarde één op één is overgenomen uit de eisen voor de WHOA kan ook gesteld worden dat dit een redelijke voorwaarde is om de medewerking van UWV aan kwijtschelding van af te laten hangen.

Het (concept) verzoek dient de volgende informatie te bevatten;

1. Een gemotiveerde verklaring over het ontstaan van de financiële problemen van de onderneming;
2. Een gemotiveerd overzicht van te treffen/reeds getroffen maatregelen;
3. De jaarstukken van de afgelopen 2 boekjaren;
4. De meest recente cijfers van het huidige/lopende boekjaar;
5. De liquiditeitsprognose voor (minimaal) de komende 2 jaar met en zonder schuldsanering (inclusief uitgangspunten en overwegingen);
6. De berekening (inclusief uitgangspunten en overwegingen) van de reorganisatiewaarde;
7. De berekening (inclusief uitgangspunten en overwegingen) van de liquidatiewaarde; en
8. Indien beschikbaar een 403-verklaring of andere garantstelling.

Ratio: UWV wil kunnen bepalen of het voorstel een passende en haalbare oplossing is. Daarvoor is inzicht in het verleden, heden en toekomstperspectief vereist. Alleen zo kan UWV bepalen of een voorstel niet te vroeg komt én of UWV met het voorstel beter af is dan bijvoorbeeld in faillissement.

4. Het verzoek moet een overzicht bevatten van de schuldeisers, de daarbij behorende schuld en het aanbod dat elke schuldeiser wordt gedaan.

In wezen de klasse-indeling met motivatie zoals die in [artikel 374, eerste lid, Fw](#) voor de WHOA is vereist. Maar de klasseindeling is alleen vereist indien er meerdere schuldeisers zijn en die schuldeisers geen vergelijkbare positie innemen omdat hun belangen of rechten verschillen. UWV wenst inzicht in alle schulden en alle schuldeisers. Ook degenen die buiten het akkoord gehouden worden. UWV verwacht van de aanbieder van het voorstel dat deze toelicht waarom er voor is gekozen om bepaalde schulden/schuldeisers buiten het akkoord laten. Indien achteraf blijkt dat de onderneming niet eerlijk/volledig is geweest over haar schulden/schuldeisers kan UWV het kwijtscheldingsbesluit intrekken.

In het geval dat het verzoek gedeeltelijke kwijtschelding betekent stemt UWV alleen in met een voorstel als het voorstel voor UWV voor het deel dat niet wordt kwijtgescholden een

directe uitbetaling in geld inhoudt. UWV gaat niet akkoord met het verkrijgen van een schuldinstrument((een deel) van de schuld wordt omgezet in een lening, aandelen, etc.) in plaats van een directe uitbetaling in geld.

Ratio: UWV wil toetsen of haar een gelijk aanbod wordt gedaan als aan de andere schuldeisers in een vergelijkbare positie. En indien dat niet zo is wil UWV de motivering daarvoor kunnen toetsen. Op basis van deze kennis kan UWV beoordelen of het kwijtschelden marktconform is⁶. UWV richt zich bij de vergelijking met andere schuldeisers met name op de andere schuldeisers die zich in dezelfde rechtspositie bevinden (concurrente schuldeisers) en schuldeisers met een soortgelijke vordering (schuldeisers in de rol van financiële dienstverlener zoals banken en kredietverstrekkers). Wanneer UWV de enige schuldeiser is zal kritisch gekeken moeten worden of er wel voldaan is aan voorwaarde 1. In deze situatie is het voor UWV lastig om vast te stellen of kwijtschelden marktconform is (onderdeel van voorwaarde 3) nu referentie schuldeisers ontbreken. UWV zal in het concrete geval moeten beoordelen op welke wijze het kan vaststellen of meewerken aan kwijtschelden gezien kan worden als marktconform. Wanneer het akkoord gericht is op liquidatie is het marktconform handelen minder relevant. Maar ook in

dat geval wil UWV kunnen vaststellen of het niet wordt benadeeld ten opzichte van andere schuldeisers.

5. Er is geen sprake van fraude of misbruik

Als er sprake is van kenbaar misbruik of oneigenlijk gebruik wordt de NOW-schuld niet gesaneerd als, ter beoordeling van UWV, de schuldenaar opzettelijk of aan grove schuld te wijten, niet voldoet aan zijn verplichtingen die voortvloeien uit de subsidierelatie.

De vijf voorwaarden die hiervoor zijn behandeld zijn cumulatief en zien zowel op verzoeken met als doel de onderneming voort te zetten als op verzoeken gericht op liquidatie. Ten opzichte van het oude beleid ligt de nadruk nu meer op een materiële toets dan een formele toets (voldoen aan de voorwaarden is bepalend en niet de vorm van het verzoek). De eisen bieden UWV het (noodzakelijke) comfort dat wat de onderneming stelt over de financiële situatie ook de werkelijkheid is. Want alleen de aanwezigheid van die situatie rechtvaardigt dat schuldeisers een offer moeten doen aan hun vorderingspositie. Het stellen van deze eisen biedt de onderneming als schuldenaar het voordeel dat wanneer onenigheid ontstaat over de gepresenteerde feiten en zij meent dat het kwijtscheldingsverzoek wel voldoende is onderbouwd zij de rechter kan vragen om homologatie van het verzoek.

Toch kwijtschelden van de NOW-schuld ondanks niet voldaan aan alle voorwaarden

Indien het verzoek van de onderneming niet voldoet aan alle van de hiervoor gestelde vijf eisen dan werkt UWV niet mee aan kwijtschelding van de schuld. Hierop bestaat één uitzondering. Wanneer UWV vaststelt dat de gevolgen van de invordering onevenredig zijn in verhouding tot de met de invordering te dienen doelen, kan UWV op grond van [artikel 4:94a Awb](#) een NOW-schuld toch geheel of gedeeltelijk kwijtschelden. Uit het verzoek zal moeten blijken waarom UWV in de specifieke situatie over zou moeten gaan tot kwijtschelden van de schuld. Omdat het per definitie gaat om zeer bijzondere omstandigheden is niet op voorhand aan te geven in welke omstandigheden de schuld wordt kwijtgescholden. Daarbij moet worden opgemerkt dat er bij de beslissing om terug te vorderen (de grondslag voor de schuld) ook een discretionaire bevoegdheid bestaat en dat daar dus al ruimte is om nooit te beginnen met het terug- en invorderen. In beide gevallen gaat het om een evenredigheidstoets, die in beide gevallen hetzelfde zou moeten uitvallen. Tot slot moet worden opgemerkt dat de onderneming in nood beschikt over meerdere (wettelijke) instrumenten om haar schuld te saneren. Wanneer deze instrumenten een reële optie zijn zal er in beginsel geen sprake zijn van zeer bijzondere omstandigheden.

⁶Dit sluit aan bij het criterium van de particuliere schuldeiser zoals dat in het eerdere kwijtscheldingsbeleid werd genoemd. De de-minimisverordening blijkt minder geschikt en komt daarom niet meer prominent terug in ons nieuwe saneringsbeleid. In de bijlagen is een toelichting opgenomen hoe het nieuwe beleid zich verhoudt tot het oude beleid op het punt van de staatssteunrecht toets.

Let op! kwijtschelden op deze grond dient wel binnen de kaders van het staatssteunrecht te blijven. Omdat in verschillende voorwaarden een staatssteunrecht element verwerkt zit kan UWV nooit helemaal voorbij gaan aan deze voorwaarden.

Staatssteunrecht niet van toepassing op ondernemers

Voor deze groep, de natuurlijke persoon niet langer in de uitoefening van zijn bedrijf, heeft UWV in het huidige kwijtscheldingsbeleid aparte regels. Dit valt buiten het staatssteunrecht omdat er geen steun plaatsvindt aan een onderneming in de zin van het staatssteunrecht. Aanpassing van het beleid is voor deze groep, gezien vanuit het perspectief van het staatssteunrecht, dan ook niet nodig.

Beslissing op het kwijtscheldingsverzoek is een besluit

In alle gevallen ontvangt de onderneming die een kwijtscheldingsverzoek bij UWV indient een besluit waar bezwaar en beroep tegen openstaat. Het valt niet helemaal uit te sluiten dat een onderneming het besluit van UWV over een WHOA-akkoord zal aanvechten via de bestuursrechtelijke weg. Hoewel UWV dit onwenselijk vindt is dit niet geheel te voorkomen en zal dit in de praktijk waarschijnlijk in aantallen

gemeten wel meevallen omdat de bestuursrechtelijke weg een veel langere doorlooptijd zal hebben dan, de naar oordeel van UWV meest aangewezen weg, via een verzoek tot homologatie bij de insolventiekamer van de rechtbank. Een onderneming in nood heeft niet de tijd om een geschil langs bestuursrechtelijke weg te beslechten.

Besluit met disclaimer

UWV neemt in het besluit, waarin het een positieve beslissing neemt het kwijtscheldingsverzoek, de disclaimer op dat het besluit wordt ingetrokken wanneer achteraf blijkt dat de onderneming een onjuiste of onvolledige voorstelling van zaken heeft geschetst en het feiten en/of omstandigheden betreft die doorslaggevend waren voor de instemming. Dat zijn dus in ieder geval feiten en constanthen die zien op één of meerdere van vijf voorwaarden.

Indien kwijtschelding aan de orde is naar aanleiding van een liquidatieakkoord doet UWV dat op de voorwaarde dat de onderneming daadwerkelijk binnen een bepaalde termijn beëindigd wordt. Zo niet dan herziet UWV zijn besluit tot kwijtschelden van de NOW-schuld. De termijn wordt bepaald in overleg met de onderneming, maar bedraagt in beginsel niet meer dan 6 maanden gerekend vanaf de datum waarop het akkoord tot stand is gekomen.

Let op: de informatie op deze pagina's kan verouderd zijn. Raadpleeg voor de laatste versie altijd www.uwv.nl/now